טוש"ע א"ח סימן שמ סעיף

המוצא תפילין פרק עשירי עירובין

אי אליבא דר"א קאמר. כלומר כמאן ס"ל במכשירין על כרחך כר"א ס"ל וכיון דכר"א ס"ל אמאי הוי לכתחילה אסור: אלא הא ר' שמעון והא **רבנן.** מתני׳ רבנן דפליגי עליה דר״ש ואמרי קושרה דסבירא להו כר״א בחדא דמכשירי מלוה דוחין וכו׳ וכגון בשאי אפשר לעשות מאתמול כדקתני שנפסקה לו נימא בכנורו ופליגי עליה בשאפשר לעשות מבעוד יום הלכך בתחילה אסור. ומעיקרא כי הוה מוקמינן לה כר' יהודה מ"ע לא שנינן הכי משום דלא שמעינן בהדיא דאית ליה האי סברא למפלג בין אפשר לאי אפשר וכל כמה דלא אשכח תנא דאמר הכי בהדיא מיבעיה לן סתמה דמתניתין מני: הף

הא ביבישה. [מתניתין

אי אליבא דר' אליעזר קאמר אפי' לכתחילה נמי אלא לא קשיא הא ר"ש הא רבנן דתניא בן לוי שנפסקה לו נימא בכנור קושרה ר' שמעון אומר עונבה רבי שמעון בן אלעזר אומר אף היא אינה משמעת את הקול אלא משלשל מלממה וכורך מלמעלה או משלשל מלמעלה וכורך מלממה ואיבעית אימא הא והא רבנן ולא קשיא כאן באמצע כאן מן הצד ואיבע"א הא והא באמצע מר סבר גזרינן ומר סבר לא גזרינן: **כותנר'** א חותכין יבלת במקדש אבל לא במדינה ואם בכלי כאן וכאן אסור: גמ' ורמינהו (6 % - הרכיבו

והבאתו מחוץ לתחום וחתיכת יבלתו אין דוחין רבי אליעזר אומר דוחין י רבי אלעזר ורבי יוסי י (בן) חנינא חד אמר י הא והא בלחה ולא קשיא כאן ביד כאן בכלי וחד אמר הא והא ביד ולא קשיא הא בלחה הא ביבישה ולמאן דאמר הא ביד הא בכלי מאי מעמא לא אמר הא בלחה הא ביבישה אמר לך יבישה אפילו בכלי נמי שרי מ"מ איפרוכן איפרכא ולמ"ד הא בלחה והא ביבישה מאי מעמא לא אמר הא ביד הא בכלי אמר לך בכלי הא תנן אם בכלי כאן וכאן אסור ואידך הא דקתני התם משום דקא בעי איפלוגי ר' אליעזר ורבגן ואידך דומיא © דהרכיבו והבאתו מחוץ לתחום קתני דרבנן ואידך הרכיבו דלא כרבי נתן י דאמר החי נושא את עצמו הבאתו מחוץ לתחום 🔊 כר"ע דאמר תחומין דאורייתא מתיב רב יוסף אמר רבי אליעזר ק"ו יומה שחימה שהיא משום מלאכה דוחה את השבת אלו שמשום שבות אינו דין שידחו את השבת אלא אמר רב יוסף הא והא ביד ושבות ω מקדש במקדש התירו שבות דמקדש במדינה לא התירו יתיב אביי וקאמר להא שמעתא איתיביה רב ספרא לאביי " היה קורא בספר על האסקופה ונתגלגל הספר מידו גוללו אצלו והא הכא דשבות דמקדש במדינה הוא ולא גזרי' דילמא נפיל ואתי לאיתויי ולא אוקימנא באסקופה כרמלית ורה"ר עוברת לפניה דכיון דאיגדו בידו אפילו שבות נמי ליכא איתיביה 🐡 משלשלין את הפסח לתנור עם חשיכה והא הכא דשבות דמקדש במדינה ₪ ולא גזרינן שמא יחתה בְגחלים אישתיק כִי אתא לִקמיה דרב יוֹסף א"ל הכי אמר לי רב ספרא אמר ליה מאי מעמא לא תשני ליה ש בני חבורה זריזין הן ואביי י כהנים זריזין הן אמרינן בני חבורה זריזין הן לא אמרינן רבא אמר רבי אליעזר היא דאמר מכשירי מצוה דוחין את השבת ומודה ר' אליעזר דכמה דאפשר לשנויי משנינן

ולא כתיב שבר ועורת נמי לא כתיב עיורון אבל יבלת דמתני׳ הוא שם דבר של המום: חוסכין יבלם. ביד קאמר: אם בכלי כאן וכאן אסור. ואע"ג דכי עביד נמי ביד מתקן הוא והוה ליה חותך מבעלי חיים והוי תולדה דגוזו את הצמר אפ״ה כיון דכלאחר יד קא עביד שאין כן דרך לחותכה אלא בסכין אין כאן אלא שבות: ואם בכלי כאן וכאן אסור. דאב מלאכה הוי הואיל ואינו משנה מכמות שעושין בחול: גבו׳ יי הרכיבו. בפסח הבא בשבת קאמר הרכיבו על כתיפו ברה"ר או להביאו מחוץ לתחום: וחסיכם יבלסו אין דוחין. קשיא סתמא אסתמא: הא. דפסחים בכלי וה"נ קאמר תנא דמתני" ור"א אפילו בכלי שרי דס"ל מכשירי מצוה דוחין שבת כגון יי מלאכה שאפשר לעשותה מבעוד יום כגון בקור המום מכשירי קרבן הוא והקרבן דוחה השבת ובמכשירין פליגי: מסני' ביבישה. ואפ"ה בכלי אסור משום דמחקן לה וענין מלאכה קא עביד ודפסחים בלחה ותרוייהו ביד: אמר לך בכלי. למה לי לאשמועינן בפסחים דאסור הא כבר שמעינן 0 לה הכא ולמה ליה לתנא לסתמיה בתרי דוכתי: ואידך. להכי הדר תניא התם משום פלוגתא דרבי אליעזר דאשמועינן דאפילו בכלי שרי: ואידך. להכי לא מוקמינן לההיא דפסחים בלחה ובכלי דאם כן הוה ליה אב מלאכה והתם הא דשבות הוא דאיירי: דומיא דהרכיבו. דלא מיחסר אלא מדרבנן דחי נושא עלמו ותחומין נמי דרבנן ואפ״ה הואיל ואפשר מאתמול לא דחי: ואידך הרכיבו. והבאתו גופה מלאכה גמורה היא דלא ס"ל להאי תנא בפסחים כר' נתן דאמר במס' שבת בפ' המלניע (דף זד.) חי נושא את עלמו ובתחומין סבר לה כרבי עקיבא דאמר במס' סוטה בפ' כשם שהמים בודקין (דף ס:) תחומין דאורייתא: א"ר אליעור ק"ו. התם גבי פלוגתייהו תנינן לה בפ' אלו דברים (פסחים סה:): אלו שמשום שבות. אלמא ת"ק משום שבות קא אסר להו וש"מ דלאו בכלי מתוקמא: אלא אמר רב יוסף הא והא ביד. ומיהו מתני' ביבישה לא מוקמינן לה דאם כן אפילו בכלי שרי אלא בלחה וביד היינו טעמא דשרי דשבות הוא ובמקדש שממידין וקרבנות לבור במקדש הם מבקרין אותן ובפסחים היינו טעמא דאסור דאע"ג דשבות הוא ולורך מקדש הוא אפ"ה כיון דכל אחד ואחד מבקר פסחו ומתקנו בביתו ואח"כ מביאו למקדש לא החירו לעבור על השבוח במדינה : להא שמעסא. דרב יוסף: גולנו אצלו. דכיון דאיגדו בידו אע"ג דאיכא שבוח דילמא נפיל כוליה לרה"ר ואחי לאיחויי. ספר נמי שבוח דמקדש קרי ליה שהרי קדש הוא אלמא שבוח דצורך מקדש הוחר אף במדינה : הא אוקימנא. בריש פירקין [צח.] באסקופה כרמלים וכו׳ דאפילו שבות ליכא למגזר דא"נ נפיל כוליה כי ממטי ליה לחוך הבית דרך האסקופה אין כאן חיוב חטאת: משלשלין וכו'. לצלוחו והוא יצלה מעצמו. ובבשר דעלמא אמרינן אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום גזירה שמא יחחה בגחלים בפ״ק דשבת (ינ:): והא הרא. דכל אחד לולה פסחו בביתו וקשרי ליה נמי במדינה: בני חבורה. הנמנין על הפסח זריזין הן דכל המתים לפי קי מפנע הפין). זהו ההיה לכני לחתי: ואביי. דאישתיק סבר כהנים זריזין הן אתרינן בכתה דוכתי דכיון שוכנס לעבודה בידוע העוסקין בקדשים זריזין וחכמים הלכך לא מחתי: ואביי. דאישתיק סבר כהנים זריזין הן אתרינן בכתה דוכתי דכיון שוכנס לעבודה בידוע שלמדוהו הלכות קדש אבל בני חבורה זריזין הן לא אתרינן שאין לך אדם שאינו עושה פסח: רבא אתר. הא והא ביד כדאמר דבכלי ליכא לאוקמי לפסחים משום מלאכה והא והא בלחה דאי ביבישה לא מיתסר בכלי אלא מתני׳ דקתני שבות דאפשר לה מאתמול מידחי מקמי מכשירי מנוה ר"א היא דפליג נמי עלה דההוא דפסחים ואמר דוחין דאפילו אב מלאכה מידחי מקמייהו וכ"ש שבות והא דקתני במתני דבכלי אסור מודה ר"א דכמה דאפשר לשנויי משנינן ליה ולא מחללינן שבחא והיכא דלא אפשר כגון גבי איזמל דחינן אפילו אב מלאכה:

קרבן פסח הלכה יח סמג עשין רכג: סג ד מיי פ"ג מהלי שבת הלכה טו: ביבישהן ואפילו הכי אסרינן בכלי דשבות גדול הוא: יבישה אפילו בכלי שרי. ולח רב ניסים גאון מסתבר להחמיר עליו פלוגתא דר׳ אליעזר כיון דאפרוכי מפריך: יהושע אתא לאשמועינו. היוו מחוי׳ דרפר׳ אלו דרריח ולאן אוקימנא באסקופה כרמלית. בפסח דוחין את השבת, ותנן תיתה דאמר לעיל (דף זו.) גבי ר' אליעזר אומר דוחין. אמר ר' אליעזר ומה אם שחיטה מלאן לבתים או כריכות מביאן פחות שהיא כולי׳, אמר לו פחות מד' אמות אלמא שבות דמקדש יהושע יום טוב יוכיח כו׳. במדינה התירו וי"ל דשבות כי האי השב זום טוב יוכיח כו'. הרכיבו דלא כר' נתן דאמר חמי נושא את עצמו. הבאתו מחוץ לתחום כר' עקיבה גוונא ודאי שמוטלין בבזיון התירו: שוון לתחום כר' עקיבה דאמר תחומין דאוריתא. ועיקר דברי ר' נתן בפרק המצניע, ר' נתן אומר על השחוטין חייב על חיים

רבינו חננאל ואסיקנא אלא לא קשיא הא

פטור, שהחי נושא את עצמו.

ועיקר דברי ר' עקיבה

ועיקו ובוי עקיבון במשנת סוטה בפרק כשם שהמים בודקין אותה וכבר פירשנוה. ולא קא גזרינן

שמא יחתה בגחלים. איתה

בסוף פרק יציאות השבת, לא תמלא אשה קדירה

תימא בית הלל בהא מיסר

אסרי גזירה שמא יחתה

רגחלים

לוי שנפסקה לו נימא בכנורו קושרה קשר של קיימא כו׳. יבעית אימא הא והא שמעון, ולא קשיא מתניתין באמצע ברייתא מן הצד. איבעית אימא הא והא באמצע, ותנא קמא סבר לא גזרינז באמצע אטו מז הצד יחיא ררא סבר גזרינן. יחיא ררא חותכין יבלת במקדש אבל לא במדינה ואם בכלי כאו וכאו אסור. והתנן בפסח חתיכת יבלת אינה דוחה את השבת. ופרקינן מתני׳ ביבישה ומתני׳ דפסח בלחה. ואיבעית אימא לעולם בלחה ומתני׳ ביד, ומתני׳ דפסח בכלי מאי טעמא לא אמר הא בלחה הא ביבישה. יבישה מיפרך פריכה אין צריך חתיכה. ומאן דאמר הא בלחה הא ביבשה מאי טעמא ביווו ווא ביבשו מאי טעמא לא אמר הא ביד הא בכלי. אמר לך בכלי אינו צריך למיתנייה התם, במתני׳ ואם בכלי כאן [וכאן] אסור, בין במקדש בין במדינה אסור. ואידך אמר לך במו מאום דבעי הא דקתני התם משום דבעי איפלוג ר' אליעזר ור' יהושע. ואקשינן והא חתיכת יבלתו דומיה דהרכבתו והבאתו מבחוץ לתחום קתני, מה הללו משום שבות אף חתיכת יבלת משום שבות, ואי בכלי איסור מלאכה הוא. ופרקינן הרכיבו דלא כר׳ נתז דאמר . החי נושא את עצמו. והא דר נתן מפורש בשבת פרק המצניע]. הבאתו מחוץ לתחום כר׳ עקיבא דאמר תחומין דאורייתא, ומפורש . (בסוכה) [בסוטה] פרק [כשם מלאכה נינהו. ומותבינן איני דהני איסור מלאכה נינהו. שחיטה שהיא משום מלאכה

דוחה שבת. אילו שמשום שבות [וכו׳]. [אלא אמר ר׳ יוסף הא והא ביד], מיהו שבות דמקדש במקדש התירו אבל האי דפסח שבות דמקדש [במדינה לא התירו]. [איתיביה רב ספרא לאביי היה קורא בספר] על האיסקופה ונתגלגל הספר מידו גוללו אצלו. והא הכא דשבות דכתבי הקדש במדינה הוא, ולא גזרינן דילמא נפיל ואתי לאיתויי. אמר ליה ולאו מי אוקימנא לההוא באיסקופה כרמלית ורשות הרבים עוברת לפניה, דכיון דאיגודו בידו שבות נמי ליכא. איתיביה משלשלין הפסח לתנור עם חשיכה. והא הכא דשבות דמקדש במדינה היא ולא גזרינן שמא יחתה בגחלים. ופריק רב יוסף בני חבורה זריזין הן לפיכך לא גזריו. ואביי כהנים זריזין הן אמרי׳, בני חבורה זריזין הם לא אמרינן. רבא אמר, ר׳ אליעזר לטעמיה דאמר מכשירי מצוה דוחין את השבת, ומודה ר׳ אליעזר דכמה דאפשר לשנויי משנינן,

ל) פפחים פה: ופח:,ב) [פפחים פח: רוב הפוגיל ע"ש], ג) [ל"ל בר"], ד) שבת לד., ה) [סוטה ס: וש"נ], 1) [פסחים סה:], 1) לעיל לז: ושבת ה:ו. ה) שבת יטי. ע) [פסחים פה.], י) [שבת כ. קיד: פסחים נט: סה. בילה יח. . ב"ב 5. חוליו הכג: זבחים לה.ז. כ) נ"ל אפילו מלאכה. דבש הגהות הב"ח

היא. אם היה עונבה או קושרה

אינה משמעת את הקול והואיל

וקשירה נמי אב מלאכה היא הא

עדיפא שתשמיע את הקול וטוב לנו

לחלל את השבת בשלשולו לקיים השמעת קול שיר של לוים מלחלל

שבת בקשירה שהיא אב מלאכה ולא

נקיים בה שום מלוה דלא מלי (ם) השמע

קול: משלשל מלמטה וכורך מלמעלה.

שהרי יש יתדות מלמעלה ולמטה

שראשי הנימין כרוכין בהן וכשהוא

רוצה מגלגל היתד והנימא נארכת

כעין שעושין למיני כלי זמר ארפ"א

דמאריך עד שיגיע ליתד שלמעלה

וכורכה בו והרי היא כבתחלה

ומגלגליו היתד עד שמתפשטת כהלכתה

ומשמעת קולה ולרבנן עדיפא למשרי

קשירה דהא משלשל נמי אב מלאכה

הוא דמתקן כלי כהלכתו וכיון (דדמי)

[דשרי] לכתחלה מחליף ואתי נמי להתיר

נימין בכנור חדש לכתחלה הלכך קשירה

עדיפה: הה והה רבנן. דמכשירין

שא"א מבעוד יום דוחין והא דקתני

מתניתין קושרה כשנפסקה באמלעית שאילמלי עונבה לא תשמע קולה והא

דקתני עונבה כשנפסקה בראשיה שאין

לריכה שם חיזוק כל כך וסגי ליה

בעניבה: וחי בעים חימח הח והח

באמלע. הא ר"ש והא רבנן וברייתא

דקתני לא היה קושרה מדאורייתא שרי

דס"ל לר"ש מכשירין דמנוה דוחין היכא

דלא אפשר להו מאתמול ומשום גזירה

הוא דגזר אמלע אטו מן הלד אבל

בעלמא דליכא למיגזר מידי דחי:

מתני' יכלם. ורוא״ה. והוא מום

כדכתיב (ויקרא כב) או חרוץ או (ו) יבלת.

יבלת דקרא קרינן יבלת שאין שם

דבר אלא כמו חיגרת דומיא דשבור

לתמיד שדוחה את

השבת

(h) גמרא ורמינהו הרכבתו והבאתו וכו' ולא קשיא הא כיד הא ככלי: (ב) שם דומים ואידן הרכבתו דלא: (ג) שם ושכות דמקדש כמקדש: (ד) שם במדינה הוא ולא גורינן: (ד) רש"י ד"ה אף היא וכו׳ דלא מצי משמעת חול: ולו ד"ח יבלת וכו׳ חרוך או יַבּּלֶת יבלת דקרא קרינן יַבּּלֶת שאינה שם דבר אלא כמו חיגברת דומיה דשבור ולה כתיב הִיבֶּרֶת דומים דשבור ומו כ... שַׁבֶּר וְשַׁוֶרֶת נמי לח כתוב עורון חבל יַבָּלָת דמתניתין: (ו) ד״ה דררבתו בפסח הכח בשבת קאמר הרכבתו להרכיבו על כתיפו:

לעזי רש"י

ארפ״א [הרפ״א]. נבל. וירוא״ה. יבלת.

מוסף רש"י

. יבלת במקדש. דלא גזרו על השבות במהדש והבאתו מחוץ לתחום. על כתף האדם הרכנתו להביאו לעזרה דרך רשות הרבים, אע"פ שאינו אלא איסור שבות דרבנן, דקי"ל חי נושא את עלמו, אין דוחה, דהוה ליה למיעבד מאתמול, וכן הבאתו מחוץ למחוס (פסחים סה:). וחתיכת וכוא"ה יבלתו. יחותכה בלפרניו או בשיניו. אנה אלא שבות, דמלאכה מאנה אלא שבות, דמלאכה כלאחר יד היא (שם). כאן בכלי. דהוי מלאכה גמורה פפחים פח:). הא והא ביד. שחותכה בידו ולא בסכין, דאין בה אלא משום שבות. ואפילו הכי אסור גלחה, הואיל ומני למיעבד מאחמול (שם). הא ביבישה. דאפילו שבות ליכא, וכר' אליעזר לא מצי לאוקמא ונימא ר' אליעור היא דאמר דוחין, משום דקתני ואם בכלי דחוי מלאכה גמורה כאן וכאן אסור, ואי ר' אליעזר היא הא אמר מכשירי מלוה דוחין את השבת אפילו במלאכה גמורה במסכת שבת (קל.) דתנן ר' אליעזר אומר אם לא הביא כלי מערב שבת מביאו בשבת (פסחים סח:). מאי טעמא לא אמר הא ביד הא בכלי. ונוקמא למתני' נמי כלחה (שם). הא תנן אם בכלי כאן וכאן אסור. ולמה לי למיהדר למסתמת נפסחים (שם). החי נושא את עצמו. ואין כו אלא משום שנות (יומא פה). ומה שחיטה שהיא משום מלאכה. שהיל לסורה בחולין בשבת משום איסור מלאכה גמורה, שהרי באבות מלאכות היא מנויה, ואעפ"כ לוחה את השנת נפסח (פסחים סה:). היה קורא בספר. כל ספרים שלהם עשוים כמגילה (שבת ה:) כספר תורה שלנו (לעיל צז:).

הספר מידו. ונתגלגל רתת הגלה הספר מידו. ורתת האם החד בידו (שבת ה:) גוללו אצלו. הואיל וראשו אחד בידו (לעיד צה:) ובנמרא מוקים לה באיסקופת כרמלית כגון גבוה ג' ורומנו די ורשות הרבים טוברת לפעיו דאי נפל כוליה מידיה ומהדרי ליה מרה״ר לאיסקופא לאו חויב חטאת איכא, הלכך השתא דראשו אחד בידו ואין כאן עקירה, אפילו משום שבות נמי לא גוור (שבת ה:). משלשלין את הפסח. והוא נגלה והולך משתחשן, ואש"ג דבעלמא אין צולין (אלא כדי שינולו מבעוד יום) הכא שרי דבני חבורה זריזין הן מדרי ולא אחו לחסויי בגחלים (שבת יום:). בני חבורה זריזין הן. שיש רבים ומורום זה את זה (פטחים פה.). כהגים דריזין הן. שכולם היו בני חורה וחרדים ומכרים ולא אתו לחתויי משתחשך (שבת ב.) או: בקיאים הם בכל דכתיב בהן (דברים לג) יורו משפטיך ליעקב (שבת קיד:).